

Vluchtelingen: algemene informatie

In Nederland is het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van vluchtelingen: mensen die asiel aanvragen. De opvanglocaties van het COA zitten overvol. Daarom moeten gemeenten extra plekken voor de (nood)opvang realiseren. Dit is voor mensen in afwachting van hun asielprocedure. Het onderwerp is veel in het nieuws en op sociale media; het houdt de politiek en samenleving erg bezig.

Als vluchtelingen een verblijfsstatus krijgen en dus in Nederland mogen blijven, moeten gemeenten zorgen voor inburgering en onderdak. Naast de structurele asiel-opgaven moeten sinds maart 2022 ook Oekraïense oorlogsvluchtelingen opgevangen worden.

Welke groepen vluchtelingen zijn er?

Vluchtelingen worden onderverdeeld in verschillende groepen:

- Vluchtelingen vanaf 18 jaar, die in (nood)opvanglocaties verblijven en afwachten of ze een verblijfsstatus krijgen (COA verantwoordelijk)
- Alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) jonger dan 18 jaar, die in afwachten of ze een verblijfsstatus krijgen (COA verantwoordelijk)
- Statushouders (met een verblijfsstatus) ouder dan 18 jaar (gemeenten zijn verantwoordelijk voor huisvesting op basis van taakstelling door het Rijk)
- Alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) met verblijfsstatus (Nidos voorgedij en verantwoordelijk)
- Oekraïense oorlogsvluchtelingen (gemeenten verantwoordelijk)

Hoe staat het met de spreidingswet?

Per 1 februari 2024 is de Spreidingswet van kracht, die de verdeling van asielzoekers over alle Nederlandse gemeenten regelt. Het doel van deze wet is om voldoende opvangplekken en een evenwichtigere verdeling van asielopvang over provincies en gemeenten te realiseren. Het huidige kabinet Schoof praat over 'aanzienlijke beleidswijzigingen binnen het migratiedossier', waaronder het intrekken van de spreidingswet. Dit zorgt voor onduidelijkheid bij

gemeentebesturen. Tot nu toe is de spreidingswet nog steeds van kracht. Gemeenten moeten deze wet dus uitvoeren.

Welke regionale afspraken zijn er in Zaanstreek-Waterland?

In de basis zijn alle gemeenten zelf verantwoordelijk voor hun eigen taken: het huisvesten van statushouders en het regelen van opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne. Al in 2022 hebben de zeven gemeenten uit regio Zaanstreek-Waterland onderling afspraken gemaakt over de taakverdeling.

Zaanstad:	opgave asielzoekers COA (1.918 plekken)
Purmerend:	opvang Oekraïners tot aan de totale opgave (nog ca 800 plekken)
Waterland:	AMV zonder status COA (162 plekken)
Edam-Volendam:	AMV met status Nidos (gezamenlijk 72 plekken)
Landsmeer:	AMV met status Nidos (gezamenlijk 72 plekken)
Oostzaan:	AMV met status Nidos (gezamenlijk 72 plekken)
Wormerland:	AMV met status Nidos (gezamenlijk 72 plekken)

Wat betekenen de regionale afspraken voor Oostzaan?

Statushouders

Oostzaan loopt achter in de taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Er zijn simpelweg (te) weinig sociale huurwoningen in de gemeente beschikbaar. Met de achterstand uit 2023 (negen) moeten er in 2024 in totaal 29 statushouders gehuisvest worden. Daarvan zijn er per 1 juni '24 zeven gerealiseerd.

Nidos AMV'ers

In 2024 moeten we in onze regio 72 Alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV'ers) plaatsen. Dit betekent voor Oostzaan 10-15 Nidos AMV'ers. De komende maanden worden mogelijke geschikte AMV-locaties verkend in samenwerking met Nidos en zorgpartner Don't Waste Quality (DWQ).

Oekraïners

Oostzaan moet de opvang van 85 Oekraïense vluchtelingen regelen. Sinds de start van de oorlog in Oekraïne worden hiervoor kamers gehuurd bij Hotel van der Valk. De insteek van deze opvang is altijd een kortdurend verblijf geweest. Helaas is doorstroming naar een duurzamere vorm van opvang moeilijk door de beperkte beschikbaarheid van opvangplekken. Niet alleen in de regio Zaanstreek-Waterland maar ook elders in Nederland zijn alle plekken bezet. Daardoor verblijven diverse Oekraïners al lange tijd in het hotel.

Woonunits

Nog steeds werkt Oostzaan hard aan het realiseren van langdurige opvangplekken met woonunits.

Hoe gaat het met de Oekraïense mensen in Oostzaan?

De Oekraïners zijn over het algemeen erg tevreden over de hotelopvang. Ongeveer de helft van de Oekraïners heeft werk gevonden in de regio. Voor de maatschappelijke ondersteuning van alle Oekraïense vluchtelingen in Oostzaan is CuraCentraal ingehuurd. CuraCentraal heeft de expertise om dagelijkse maatschappelijke begeleiding te bieden en heeft hiervoor Oekraïens/Russisch sprekende begeleiders in dienst.

Het bieden van taallessen aan de Oekraïners is een punt van aandacht. Tot op heden sloten de Oekraïners veelal aan bij vrijwillige taallessen in Zaandam. Gezien de groei van het aantal Oekraïners in het hotel, kijken we of we met behulp van vrijwilligers taallessen kunnen aanbieden in het hotel. De verwachting is dat kennis van de Nederlandse taal, de kans op het vinden van werk vergroot en daarmee de zelfredzaamheid van de Oekraïners bevordert.